

sker. Det ved vi. Men det er da ikke på nogen måde til gavn for miljøet, og det kan da også sætte en masse bureaukrati i gang for de virksomheder, der giver sig til at arbejde med det her. Men jeg kan ikke forestille mig, at det er ret mange virksomheder, der – ud over det kæmpebøvl, de har i forvejen – vil sætte det her i gang.

Men nu er det frivilligt, og hvis der er nogen, der vil, så skal de selvfølgelig have lov til det. Men omvendt vil jeg da sige til de virksomheder, som overvejer at sætte det her bøvl i gang: Tag den lige med ro. Der er ikke så lang tid, til der skal være valg, og vi får en anden regering, og så kan vi få afskaffet den her miljøafgift. På den måde kan de få pengene tilbage. Det er der mere fornuft i.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til de partier, der har udtrykt støtte til forslaget. Det er jo rigtigt, som hr. Ole Sohn sagde: Det er i virkeligheden et meget enkelt lovforslag.

Det handler om, at virksomhederne får skabt et godt arbejdsmiljø, at de kan dokumentere, at de arbejder systematisk med forebyggende indsats, at de arbejder med sundhedsfremmetemaet, og at de forholder sig til spørgsmålet om at gøre arbejdspladsen rummelig.

Jeg har noteret mig bemærkningerne om bureaukrati i høringssvarene. Det har også været fremme i flere af ordførerindlæggene i dag. Og lad mig sige om dét, at der er to områder, der er interessante med hensyn til spørgsmålet om bureaukrati. Det er for det første spørgsmålet om, at man skal kunne få nøjagtig det tilskud tilbage, som svarer til den afgift, man har betalt. Der kunne findes mere enkle metoder at gøre det på, men man vil kunne komme i den situation, at nogle så vil få et mindre tilskud, end den afgift de har betalt, eller nogle vil kunne få et lidt større tilskud end den afgift, de har betalt.

Og vi har altså valgt i det her lovforslag, at der skulle være overensstemmelse mellem afgift og det tilskud, der betales tilbage – med den ulempe, det fører med sig i form at øget administration.

Det andet område, der er interessant, er, hvordan man skal forholde sig med tilbagebetaling af tilskud i forbindelse med, at der i en certificeret virksomhed opstår et problem.

På begge de felter, jeg her har nævnt, vil jeg gerne signalere, at vi er indstillet på i forbindelse med lovbehandlingen at se på, om vi kan finde mere enkle løsninger.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg glæder mig over, at Kristeligt Folkepartis ordfører har udtrykt, at det, vi her har lagt frem, måske var noget af det rigtige. Jeg håber, at en dialog under udvalgsbehandlingen kan resultere i, at Kristeligt Folkeparti måske ligefrem bliver glad for forslaget. Det håber jeg ikke er for optimistisk, lad os gøre forsøget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 214: Forslag til lov om gennemførelse af deltidsdirektivet.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(FremSAT 29/3 2001).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Med en vedtagelse af dette lovforslag vil direktivet om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde være gennemført.

I Danmark har vi bestræbt os på, at gennemførelse af direktiver sker efter aftale mellem parterne. Men i dette tilfælde har parterne for at sikre en fyldestgørende gennemførelse af direktivet ment, at det er nødvendigt at vedtage supplerende lovgivning, der sikrer rettighederne for de deltidsansatte lønmodtagere, der ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst. Og det er et godt forslag, som vil sikre en så ensartet retstilstand på arbejdsmarkedet som muligt.

På dansk så vil det betyde, at DA's og LO's aftale om implementering af deltidsdirektivet udstrækkes til at gælde for de dele af det private

arbejdsmarked, hvor der ikke er eller fremover bliver indgået overenskomster, der gennemfører deltidstidloven.

Selve rammeaftalen fastlægger de generelle principper og minimumsforskrifter i relation til deltidsarbejde. Aftalen vedrører også ansættelsesvilkårene for deltidsansatte, og formålet med aftalen er at skabe det bedst mulige grundlag for at fjerne den forskelsbehandling af deltidsansatte, som finder sted mange steder på arbejdsmarkedet.

En deltidsansat må ikke behandles på en mindre gunstig måde end en sammenlignelig fuldtidsansat, udelukkende fordi vedkommende arbejder på deltid, medmindre forskelsbehandlingen er objektivt begrundet. Det er ganske uacceptabelt, hvis det foregår på anden måde.

Det er også vigtigt at fokusere på at forbedre kvaliteten af deltidsarbejde. Mange vil nok ikke genkende til, at netop deltidsansatte ofte har den mindst spændende opgave i en virksomhed.

Der er i dag også en del barrierer, der ikke gør hverdagen lettere for deltidsansatte, hvorfor der er god grund til at hæfte sig ved det afsnit i aftalen, som netop omhandler det at lette udviklingen af deltidsarbejde på frivillig basis og bidrage til en fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden på en måde, der tilgodeser arbejdsgiver og arbejdstagers behov.

Den danske model om et arbejdsmarked baseret på aftaler er god, og jeg har stor tiltro til, at arbejdsmarkedet også kan tackle rammeaftalen om deltidsarbejde på en ordentlig måde til glæde og gavn for alle.

I slipstrømmen er der også i dette lovforslag et par ændringer af henholdsvis funktionærloven og loven om værnepligtsorlov.

Hvad angår funktionærloven, har det siden 1964 været gældende, at man skulle være ansat gennemsnitlig mindst 15 timer om ugen for at være omfattet af funktionærloven. Denne timegrænse er på det moderne og IT-regulerede arbejdsmarked ikke længere tidssvarende, hvorfor Socialdemokratiet kan tilslutte sig arbejdsministerens forslag om, at timegrænsen ændres til gennemsnitlig 8 timer om ugen.

Med en ændring af timegrænsen tilpasses funktionærloven også andre lovgivninger og direktiver på arbejdsmarkedet.

Den sidste del af lovforslaget omhandler værnepligtige lønmodtagere og lønmodtagere, der har kontrakt med forsvaret om at stille sig til rådighed for FN-tjeneste m.v. I værnepligtsloven

er der på samme måde som i funktionærloven krav om, at en lønmodtager skal være ansat i gennemsnit mindst 15 timer ugentlig hos en arbejdsgiver for at opnå orlov. Derfor er det naturligt, at også værnepligtsloven tilpasses ændringen i funktionærlovens 15-timers-grænse, så der fremover også er tale om 8-timers-grænsen i værnepligtsloven.

Socialdemokratiet kan som helhed støtte lovforslaget og er som sædvanlig åben over for eventuelle ændringer, hvis der fremkommer oplysninger, der gør dette nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg var glad over at kunne notere en række positive bemærkninger fra den socialdemokratiske ordfører omkring deltidsarbejde og positive ønsker om at få fjernet forskelsbehandling af deltidsansatte.

Ligger der i dét, at Socialdemokratiet nu vil tage nogle konkrete initiativer til at fremme mulighederne for deltidsarbejde? Vil Socialdemokratiet stille sig i spidsen for en kortlægning af, hvad der måtte være af barrierer og eventuelle problemer omkring deltidsarbejde? Og ligger der også i dét, at Socialdemokratiet, bl.a. med henvisningen til at lette udviklingen af deltidsarbejde, vil støtte, at man ikke i overenskomster skal kunne aftale, at der inden for det pågældende område ikke må være deltidsarbejde?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil bare spørge fru Anne-Marie Meldgaard, om der ikke er tale om et afgørende brud med Socialdemokratiets hidtidige politik, når man laver det her lovforslag, nemlig en politik, der er gået ud på, at man aftaleimplementerede direktiver, der vedrørte overenskomstsspørgsmål?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Fru Anne-Marie Meldgaard gav udtryk for, at timegrænsen på de 15 timer i funktionærloven ikke længere er tidssvarende, og at det var baggrunden for, at man nu foreslår den nedsat til 8 timer.

15-timers-grænsen stammer mig bekendt fra 1964, og det er da fuldstændig korrekt, at den normale ugentlige arbejdstid i 1964 var væsentlig højere, end den er i dag, men hvis man begynder at regne på dét, så har jeg altså overhovedet ingen fantasi til at forestille mig, hvordan

man kan ende på tallet 8. Så meget er den ugentlige arbejdstid i hvert fald ikke faldet siden 1964, at det kan begrunde en nedsættelse fra 15 til 8, hvad der jo næsten er en halvering.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Til fru Eva Kjer Hansens spørgsmål vil jeg kun sige, at i Socialdemokratiet blander vi os ikke i overenskomstspørgsmål, og set fra vores synspunkt vil det også fremadrettet være et spørgsmål om, at overenskomsterne skal aftales af parterne.

Med hensyn til implementeringen, som fru Jette Gottlieb siger her, hvor vi lovgiver på området, er det faktisk et spørgsmål om, at vi følger et ønske fra parterne om at lave supplerende lovgivning på det her område.

Om timegrænsen skal være 8 eller 10 eller 6 timer osv., det må jeg indrømme, det har ikke været det helt afgørende fra vores side. Vores ønske har været, at langt flere skulle have mulighed for at blive dækket af overenskomster og komme ind under funktionærloven.

Formanden:

Fru Eva Kjer Hansen som ordfører.

Eva Kjer Hansen (V):

Når jeg læser det her lovforslag, må jeg sige, at jeg undrer mig over, hvorfor de oprindelige to lovforslag er blevet samlet til ét forslag. Jeg håber, at ministeren her under debatten i dag vil begrunde denne sammenlægning, for jeg kan simpelt hen ikke se nogen mening i det, og jeg kan ikke se, hvad det er ud fra høringssvarene, der har begrundet den pludselige sammenlægning.

Vi kan i Venstre naturligvis støtte implementeringen af direktivet om deltidsarbejde, men af høringssvarene fremgår dog, at der er spørgsmål, der er uklarheder vedrørende en del af paragrafferne, og disse skal naturligvis afklares under udvalgsarbejdet.

Ellers går min store interesse på, hvilke initiativer regeringen nu vil tage for at fjerne barrierer for deltidsansættelse, sådan som der jo bliver opfordret til i direktivet. Har regeringen nogle konkrete bud på, hvordan deltidsarbejde kan fremmes, sådan som mange lønmodtagere jo også ønsker det, jævnfør flere nye meningsmålinger? Er regeringen enig i, at overenskomstfalter ikke skal kunne hindre eller forbyde, at en

lønmodtager aftaler deltidsarbejde med sin arbejdsgiver?

Lovforslagets anden del om en nedsættelse af 15-timers-grænsen i funktionærloven til 8 timer er langt mere problematisk. Og jeg forstår simpelt hen ikke ministerens begrundelser i lovforslaget for at foretage den ændring.

Den ene begrundelse er, at 15-timers-reglen ikke længere er tidssvarende, når man henser til, at arbejdstiden var væsentlig højere end i dag. Jamen det begrundes jo ikke en halvering. Så skulle arbejdstiden godt nok have været meget høj i 1964. Så det ville jo være et helt andet time-tal, vi endte på, hvis det skulle være en forholdsvis nedsættelse af arbejdstiden.

Så er der spørgsmålet om foreneligheden med EU-traktatens artikel 141 om ligeløn. Jamen hvad er der sket i Arbejdsministeriet, siden man nu pludselig henviser til en gammel EU-dom fra 1988, som ikke tidligere har givet anledning til nogle ændringer, og hvor Danmark har haft en fuldstændig anden opfattelse af situationen? Hvad er det, der har bevirket, at ministeren pludselig har den modsatte opfattelse af den situation?

Og endelig et tredje argument, som ministeren er fremme med, at der skal være objektive begrundelser for timegrænser. Jamen når det ikke har været et problem tidligere, hvorfor skulle det så pludselig være et problem nu?

Jeg kan ikke se, at ministerens begrundelser holder i forhold til at sige, at der er en væsentlig risiko for, at EF-Domstolen vil underkende funktionærlovens 15-timers-grænse. Hvad bygger den teori på? Hvad er det for en analyse, der er foretaget? Er der nogen meldinger fra EU-systemet, som giver anledning til den her antagelse?

Hele denne del af lovforslaget virker meget søgt og meget ugenomtænkt. Jeg savner også fuldstændig en uddybning af, hvor mange deltidsansatte dette vil berøre, opgjort inden for de forskellige brancher, fordelt på køn i forhold til den påståede ligelønsproblematik.

Jeg savner en analyse af, hvad dette betyder for alle dem, der har småjob, studenterjob, demonstrationsopgaver m.v. Hvad betyder det af ændringer i hele ansættelsesmønsteret inden for de forskellige brancher? Hvad bliver de samlede udgifter for erhvervslivet? I lovforslaget nævner man kun, at ændringen betyder, at flere lønmodtagere nu får ret til løn under sygdom, men hvad med alle de øvrige rettigheder? Hvad med konsekvenserne af de længere opsigelsesvarsler?

Hvorfor er alle de konsekvenser slet ikke taget med i lovforslagets bemærkninger?

Jeg er yderst skeptisk over for dette forslag. Jeg vil naturligvis se på de svar, som ministeren kan præstere, men som lovforslaget fremstår nu, kan jeg ikke følge begrundelserne, og jeg vil allerede nu bebude – medmindre der bliver givet nogle ufatteligt gode svar på alle de her spørgsmål – at vi nok vil foreslå, at lovforslaget bliver delt op i to, sådan som det også oprindeligt var tænkt.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Den 30. november i 1993 var der en forespørgselsdebat i Folketinget om den danske holdning til arbejdsmarkedspolitiske problemstillinger i EU-sammenhæng. Baggrunden var en udpræget frygt for, at det i længden ville blive svært for Danmark at fastholde traditionen med aftaleregulering på arbejdsmarkedet i stedet for lovregulering.

På baggrund af debatten vedtog et næsten enigt Folketing et forslag til vedtagelse, som siden har været grundlaget for dansk arbejdsmarkedspolitik i EU-sammenhæng. Forslaget til vedtagelse pålagde regeringen at arbejde for, at parterne i praksis får sådanne vilkår for at indgå aftaler, at aftaleregulering frem for lovgivning på europæisk plan reelt får en chance for at blive virkeliggjort, samt at parterne i Danmark får mulighed for at implementere foranstaltningerne inden for rammerne af aftalesystemet, herunder ved kollektive overenskomster og aftaler.

Arbejdet med at sikre deltidsansatte proportionale vilkår i forhold til fuldtidsansatte har til fulde fulgt denne opskrift fra november 1993. EU's deltidsdirektiv gennemfører en aftale mellem arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau fra 1997, og efter vedtagelsen af direktivet har parterne på dansk niveau gennem aftaler implementeret direktivet.

Parterne har dog skønnet, at der var behov for en supplerende lovgivning for at sikre, at også deltidsansatte uden kollektive overenskomster blev dækket ind.

Her er det så, at arbejdsministeren kommer ind i billedet og taber det hele på gulvet, så vi i dag står med et lovforslag, som på lønmodtager-siden kun støttes af LO. Alle andre lønmodtagerorganisationer vender sig mod forslaget, og det samme gør alle arbejdsgiverorganisationer. Ministeren står ikke engang til karakter 03. Han må nøjes med 00. Sagen har simpelt hen ikke kunnet håndteres ringere.

Der er to store problemer ved ministerens forslag. For det første er det naturligvis et problem, at ministeren gennem forslaget giver DA- og LO-aftalen en erga omnes-virkning på det uorganiserede område. Dette føles helt naturligt utilfredsstillende for alle andre hovedorganisationer end netop DA og LO. Der er her i Folketinget behov for en grundlæggende debat med organisationerne om, hvordan vi fremover håndterer denne problemstilling, så andre organisationer end DA og LO ikke føler sig tilsidesat.

På grund af sagens hastende karakter er vi i Det Konservative Folkeparti parate til, som en éngangsforestilling, at støtte den valgte model, men forudsætningen må være, at vi så herefter får en sådan grundlæggende debat.

For det andet har ministeren begået den kæmpe dumhed, at han, selv om parterne har indgået en implementeringsaftale til UG med kryds og slange, alligevel ikke har kunnet modstå fristelsen til at gøre sig til overdommer og i kraft heraf i lovforslaget supplere aftalen med forslaget om at ændre timegrænsen i funktionærloven.

Uanset hvad man i øvrigt måtte mene om denne timegrænse, er det klart, at arbejdsgiversiden må opleve dette som en voldsom provokation. Først har man forhandlet og givet og taget, som man nu engang gør i sådanne forhandlinger, men aftalen blev indgået og godkendt, og herefter sender ministeren så arbejdsgiversiden en mursten i nakken.

Ministerens optræden er helt ødelæggende for konsensusbestrebelseerne såvel på arbejdsmarkedet som her i Folketinget. Det vil desværre få vidtrækkende negative konsekvenser for muligheden for at finde frem til enighed om EU-arbejdsmarkedspolitiske holdninger. Skal Det Konservative Folkeparti kunne støtte selve implementeringen af EF-direktivet, og det er vi parate til, er det en forudsætning, at bestemmelsen om timegrænsen udgår af forslaget.

(Kort bemærkning).

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Til Hr. Knud Erik Kirkegaard: Der er en grænse for, hvor malerisk beskrivelse af dumhed jeg kan sidde og lytte til uden at tage ordet, før jeg naturligt ville gøre det ved afslutningen af dette punkt.

Det bliver fremstillet, som om parterne er blevet snigløbet i spørgsmålet om nedsættelse af timegrænsen i funktionærloven. Det er ingenlunde tilfældet. Det blev fra Arbejdsministeriets

embedsmænd præciseret over for arbejdsmarkedets parter i 1997, at timegrænsen var en problemstilling, som parterne skulle forholde sig til.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Nu begynder det virkelig at blive meget interessant. Her kommer ministeren og påstår, at han i 1997 har orienteret parterne om, at det blev nødvendigt at justere timegrænsen. Så har den daværende minister misinformeret Folketinget.

Jeg står her med mit eget notat fra dengang fra Folketingets Europaudvalg, hvor det på side 5 klart fremgår, at nok kan der være en diskussion om 15-timers-grænsen, men der er så mange argumenter for, at det ikke er nødvendigt, at det ikke er noget, som Folketinget behøver at bekymre sig om.

Nu må regeringen finde ud af, hvad man mente i 1997. Man kan i hvert fald ikke mene begge dele.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Det er præcis det samme, jeg meget gerne vil spørge til, for jeg har også været inde og kigge på dokumenterne fra 1997, og jeg vil gerne bede ministeren om meget præcist at dokumentere, hvad det er for nogle oplysninger, Folketinget har fået om den her problemstilling.

Jeg er ikke bekendt med, at der skulle være gjort opmærksom på, at det her betød, at der skulle laves en ændring a la den, der nu ligger i det pågældende lovforslag. Så hvad er det præcist, parterne er blevet orienteret om? Og hvad er det, Folketinget er blevet orienteret om?

Formanden:

Hr. Ole Sohn som ordfører:

Ole Sohn (SF):

Da jeg læste lovforslaget her igennem første gang, sad jeg sådan tilbage med et indtryk af, at regeringen har en viden, som vi andre ikke helt er blevet til del endnu, gående på, at EU er på vej til at underkende Danmark i forhold til implementering af arbejdstidsdirektivet.

Jeg synes, det er interessant at få belyst, om det er noget, der er undervejs, om der kommer en underkendelse eller en åbningskrivelse, eller hvad det nu hedder i den forbindelse, og at det er derfor, at man siger, at man ikke kan klare to sager og derfor laver en lovimplementering af deltidsdirektivet.

Det synes jeg er interessant lige at få afdækket, for umiddelbart har vi den opfattelse, at den aftale, som en række partier indgik i 1993, om, at man bygger implementering via de kollektive overenskomster, må være udgangspunktet. Men det er klart, at hvis det viser sig, at EU har eller er på vej til at underkende Danmark, så må vi tage bestik af den nye situation, og det er vi også indstillet på fra SF's side.

Der er et andet element i forslaget, hvor vi heller ikke er helt afklaret, eller som vi i hvert fald ser noget kritisk på. Det er den monopolstilling, som LO og Dansk Arbejdsgiverforening har omkring implementeringen. Vi mener faktisk, at det er en meget berettiget kritik, der er kommet fra FTF, AC og SALA. Vi vil meget gerne i forbindelse med udvalgsarbejdet have kigget på, hvordan vi kan få løst det problem, som har ligget latent i forhold til implementeringsarbejdet igennem de seneste år.

Det sidste, jeg ville sige, er om spørgsmålet om nedsættelsen af de 15 timer. Det har jeg meget sympati for at man gør. Men når man læser lovforslaget igennem, så mangler jeg nogle andre argumenter, nogle bedre argumenter for, at det lige skal være 8 timer, end det, at man henviser til en arbejdstidnedsættelse, for med min lommeregner er det et sted i nærheden af 12½ time, det skulle sættes ned til.

Jeg vil gerne gå længere ned, det er ikke det, men jeg vil helst gøre det på et sagligt funderet grundlag. Så derfor skal jeg under udvalgsbehandlingen gerne have besvaret, hvorfor det er 8 timer og ikke 5 timer eller 9 timer. Der må være en lidt nærmere begrundelse for, hvorfor man er endt på det tal.

Med de her kritiske bemærkninger vil jeg gerne fortsætte den gode ånd og tone, som har været gældende igennem hele dagens debat. Det vil sige, at selv om vi er meget kritiske, er vi indstillet på at gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet, og derfor har vi ikke taget endelig stilling til forslaget, men er lydhøre over for gode argumenter og vil også gerne påvirke lovforslaget med nogle af de holdninger, jeg har givet udtryk for her, så vi kan ende med at stemme for det.

Klaus Kjær (DF):

Lovforslaget indeholder som nævnt flere gange to elementer, nemlig dels en implementering af Rådets direktiv om rammeaftale vedrørende deltidsarbejde, dels en ændring af funktionærloven og lov om værnepligt.

For så vidt angår den første del, er Dansk Folkeparti positiv, og lovforslaget tager alene sigte på at sikre rettigheder for de deltidsansatte lønmodtagere, der ikke er omfattet af nogen kollektiv overenskomst.

På det kommunale, amtskommunale og statslige område er der indgået overenskomster, ligesom der på størstedelen af det private arbejdsmarked også er indgået overenskomster om rammeaftalen.

Rammeaftalen går ud på at skabe grundlag for at fjerne forskelsbehandling af deltidsansatte, forbedre kvaliteten af deltidsarbejde samt at lette udviklingen af deltidsarbejde på frivillig basis og bidrage til en fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden på en måde, der tager hensyn til både arbejdsgivers og arbejdstagers behov.

Hovedessensen i rammeaftalen er, at en deltidsansat for så vidt angår ansættelsesvilkår, ikke må behandles på en mindre gunstig måde end en sammenlignelig fuldtidsansat, udelukkende fordi vedkommende arbejder på deltid. Det er vi som sagt i Dansk Folkeparti helt enige i og også i, at det skal gennemføres på de få områder, der ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst.

Derimod er vi meget skeptiske med hensyn til de foreslåede ændringer i funktionærloven, hvorefter 15-timers-arbejdsgrænsen, som er kriteriet for at være omfattet af funktionærloven, nu foreslås nedsat til 8 timer.

Forslaget er begrundet i, at 15-timers-grænsen ikke længere er tidssvarende, når henses til, at arbejdstiden i 1964, hvor 15-timers-reglen blev indført, var væsentlig højere, end den er i dag.

På det kommunale og amtskommunale område er der allerede gennemført en 10-timers-grænse, hvor ændringerne af funktionærloven ikke skønnes at have den store betydning for forslaget.

Derimod vil forslaget hovedsagelig ramme detailhandelsområdet, hvorefter f.eks. flaske-drengen, den studerende med et fritidsjob, lønmodtageren ved kassen i supermarkedet, som for at supplere familien indtægter måske kun har arbejde fredag eftermiddag og fredag aften eller måske lørdag formiddag, nu også kommer ind under funktionærlovens regler, som bl.a. medfører 2-måneders-opsigelsesvarsel allerede fra den første ansættelsesdag og udbetaling af løn under sygdom.

Forslaget skønnes at ville koste virksomhederne ca. 50 mio. kr., og det er navnlig de små

virksomheder, som måske har behov for nogle ekstra timers hjælp om ugen, der bliver ramt.

Der er ikke nogen direkte sammenhæng mellem implementering af rammeaftalen om deltidsansatte og de foreslåede ændringer i funktionærloven. Dansk Arbejdsgiverforeningen har anført, at dér, hvor timegrænsen i funktionærloven får betydning, er, hvor der er forholdsmæssigt lige mange mænd og kvinder, som berøres. Forslaget kan derfor ikke begrundes med EU-krav om ligebehandling af kønnene.

Den EU-dom, som arbejdsministeren henviser til fra 1988, fastslår blot, at timegrænser m.v. ikke må ramme et langt større antal kvinder end mænd, medmindre det kan godtgøres, at forskelsbehandlingen er begrundet i objektive faktorer, altså andre faktorer end køn.

Dansk Folkeparti kan som sagt gå ind for implementeringen af rammeaftalen, men vi kan ikke støtte nedsættelsen af funktionærlovens timegrænser, hvorfor vi i lighed med Venstre vil foreslå forslaget opdelt i to.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil starte med at konstatere, at vi i CD som udgangspunkt er positive over for det her lovforslag, der gennemfører EU's deltidsdirektiv.

Vi kan se, at netop arbejdsmarkedets parter har haft en meget positiv indflydelse her og faktisk har formået at føre direktivet ud i livet via den aftale, der er indgået. Det finder vi meget positivt.

Tilbage står så selvfølgelig den gruppe lønmodtagere, der ikke er omfattet af de kollektive overenskomster, og her siger man så, at den aftale, der allerede er indgået mellem DA og LO, også skal kunne gælde den gruppe. Det synes vi faktisk er rigtig godt, for vi sætter meget stor pris på, at vi kommer i gang med at praktisere en større fleksibilitet, når det gælder arbejdstiden.

Det skal ikke være sådan, som det hidtil har været herhjemme efter vores opfattelse, at enten arbejder man på fuld tid, eller også er man ligesom nærmest ude af arbejdsmarkedet. Det er ikke rimeligt. Derfor håber vi, at det her deltidsdirektiv og gennemførelsen via kollektive overenskomster kan være med til at sende et signal om, at vi faktisk ønsker flere deltidsstillinger.

Så er der spørgsmålet om timegrænsen, om den skal sættes ned i forhold til den nuværende timegrænse. Jeg vil gerne sige, at her har vi også nogle betænkeligheder i CD, og det er så nogle ting, som vi vil dyrke under udvalgsarbejdet, før

vi giver vores endelige tilslutning til lovforslaget i dets helhed.

Anders Samuelsen (RV):

Vi er i Det Radikale Venstre positivt indstillet over for det her forslag, også over for at gå efter netop de 8 timer, som er blevet et centralt omdrejningspunkt i dagens debat. Vi finder, at der er mange gode argumenter for at gå netop efter de 8 timer, primært argumenter om at forsøge at undgå forskelsbehandling, men også hensynet til generelt at sikre nogle ordentlige forhold omkring deltidsjob.

Der er undervejs i debatten blevet rejst en række spørgsmål vedrørende bl.a. LO's og DA's rolle i forhold til lovforslaget, men der er også blevet peget på andre forhold, som vi naturligvis med spænding vil følge belysningen af undervejs i udvalgsbehandlingen.

Med det som udgangspunkt er vi i Det Radikale Venstre altså positivt indstillet over for forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil godt starte med at gøre det helt klart: Enhedslisten har ikke givet noget som helst tilsagn om at støtte dette forslag, som det ellers er fremgået i dele af pressen, men på den anden side vil jeg heller ikke på nuværende tidspunkt sige det modsatte. Baggrunden er, at forslaget kan have endog meget vidtrækkende konsekvenser for det danske aftalesystem, og hvor vidtrækkende skal vi have afklaret under udvalgsbehandlingen af forslaget.

Sagen er jo, at der er tale om en nyskabelse i dansk arbejdsmarkedspolitik. Ikke fordi der er tale om implementering af et EF-direktiv, nemlig deltidsdirektivet, og heller ikke fordi der er tale om lovgivning, der griber ind i aftalesystemet; den slags er jo efterhånden hverdagskost. Men forslaget er et afgørende brud med regeringens hidtidige politik, som er gået ud på at aftaleimplementere direktiver, der vedrører overenskomstspørgsmål. Det kan godt være, at regeringen finder det utidigt, men jeg vil alligevel henvise til implementeringen af arbejdstidsdirektivet og regeringens krumspring i den forbindelse.

På tre punkter er der tale om problemer i lovforslaget. For det første indeholder det en almengørelse af de overenskomster, der er implementeret i direktivet, og på den måde er der tale om et indgreb i forhandlingsretten over for de

overenskomster, der i dag ikke har implementeret det.

For det andet er der tale om et konkret indgreb i for nylig indgåede aftaler, f.eks. aftalen mellem KL og KTO, som trådte i kraft den 1. januar. Det sætter et stort spørgsmålstegn ved selve kernen i overenskomstsyste­met, hvor såvel arbejdsgiver - som lønmodtagersiden kan indgå uangribelige aftaler.

For det tredje lægger henstillingerne om at lette udviklingen af deltidsarbejde på frivillig basis et pres på de overenskomstområder, hvor der i dag ikke er adgang til deltidsarbejde. Det er nærliggende at mene, at disse henstillinger endda vil kunne danne basis for at gennemtvange deltidsarbejde uden om overenskomstparterne via en eller flere sager ved EF-Domstolen.

Alt i alt kan jeg frygte, at lovforslaget er det første skridt på vejen mod en total undergravning af overenskomstsyste­met, en frygt jeg deler med mange af dem, der rundtomkring i fagbevægelsen slås for indgåelse og ikke mindst overholdelse af overenskomster. Jeg er villig til at lade mig overbevise om, at denne frygt er aldeles ubegrundet, men det kræver mere end blot uforpligtende løfter. Først og fremmest kræver det, at ministeren giver en rimelig forklaring på, hvorfor implementeringen af deltidsdirektivet i modsætning til arbejdstidsdirektivet ikke kan afgrænses til en aftaleimplementering.

Med hensyn til den del af lovforslaget vil jeg i øvrigt også godt have afklaret et andet spørgsmål. Ifølge pressen har regeringen tidligere, nemlig i forbindelse med forhandlingerne i 1997, givet udtryk for, at direktivet faktisk kunne og skulle aftaleimplementeres. Er det korrekt forstået, og er det i så fald problemerne med arbejdstidsdirektivet, der har fået regeringen og ministeren til at skifte kurs?

Til sidst vil jeg godt gøre det klart, at Enhedslisten for det første ikke er imod deltidsarbejde, og at vi for det andet anerkender de forbedrede rettigheder, der ligger i lovforslaget for grupper af deltidsansatte. Men på begge disse punkter er vi samtidig af den opfattelse, at de faglige organisationer må og skal være afgørende for, hvordan man tackler deltidsarbejde eller ej på de enkelte overenskomstområder. Jeg vil godt tilføje, at der i virkelighedens verden også er en anden side af de såkaldte forbedringer, nemlig at forslaget vil motivere arbejdsgiverne til at luge ud i deltidsarbejde. Det kan være godt, det kan være skidt, og det kan være godt for nogle og skidt for andre.

Alt i alt er vi altså skeptiske over for forslaget, ikke mindst på grund af de konsekvenser, det har for aftalesystemet. Vores endelige stillingtagen vil afhænge af det kommende udvalgsarbejde.

Ole M. Nielsen (KRF):

Nu forstod jeg på fru Jette Gottlieb, at ved det tidligere lovforslag, vi behandlede, misforstod jeg hendes indlæg, men det tror jeg ikke jeg gør her. Jeg forstår, at hun frygter, at aftalesystemet undergraves, og jeg er altså lige ved at håbe det. Vi har nok ikke helt samme holdning på det område, må vi nok konstatere.

Vi har ikke noget imod implementering af EF-direktiver, men vi synes, det er en lidt bagvendt måde, det sker på i dette tilfælde, hvor DA og LO først tygger det igennem og finder ud af, hvad det betyder på dansk, og så ophøjer vi det til lov bagefter. Sådan opfatter jeg faktisk proceduren, og det er ikke en god måde at gøre tingene på. Men vi ønsker, at Danmark i højere grad skal implementere EF-direktiver.

Vi er vant til her i Folketinget, måske specielt på miljøområdet mere end på mange andre områder, at når man implementerer, overimplementerer man. Det er der jo ikke tale om her, men vi kunne faktisk godt have tænkt os, at der blev overimplementeret lige netop her, så man åbnede yderligere muligheder for deltid. Jeg kan forstå, at der faktisk er flere ordførere, som synes, det ville være en god idé, så jeg håber, vi kan komme lidt videre med det hen ad vejen. Vi har flere gange fremsat forslag om ret til deltid, i hvert fald for visse grupper lønmodtagere. Her må vi altså nøjes med, at betingelserne for deltidarbejde bliver forbedret, men det er da i hvert fald godt i sig selv.

Nedsættelsen af timetalgrænsen for funktionærforhold er interessant. Det er vi egentlig på mange måder positive over for, men vi synes også, det er lidt underligt, at grænsen kommer så langt ned, for hvad er der så tilbage? Hvorfor skal der så, havde jeg nær sagt, være forskel? Det blev sagt, at der er god grund til det, men der er mange tekniske ting i det, og der blev også rejst spørgsmål fra Venstres side om de mange tekniske problemer på området.

Vi er lidt nølende over for den del af lovforslaget og kan godt tilslutte os en deling af det; jeg tror, det var Venstre, der foreslog det. Men vi er positive over for implementeringen af direktivet.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Hr. Ole M. Nielsen omtalte nogle udsagn fra partierne om ønske om at fremme muligheden for deltidsarbejde. Det sagde jeg ikke noget om i min ordførertale, men jeg vil da gerne over for hr. Ole M. Nielsen bekræfte, at det synes vi også i Det Konservative Folkeparti at vi skal arbejde med. Efterhånden som man jo ikke tager det særlig højtideligt med lovindgreb på overenskomstområdet, kunne jeg godt forestille mig, at man lavede en bestemmelse, der gav medarbejdere og arbejdsgivere ret til at aftale deltid, uanset hvad der i øvrigt måtte stå i den pågældende overenskomst.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg vil starte med at takke for den støtte, der har været fra flere sider til lovforslaget. Det er tydeligt, at der er en del problemstillinger, der skal diskuteres yderligere under udvalgsarbejdet, men det er jo ikke unaturligt.

Der er rejst en række spørgsmål, bl.a. af fru Eva Kjer Hansen, om regeringen vil være med til at fjerne barrierer for deltid. Til det vil jeg gerne sige, at jeg synes, vi er i den situation, at der er grund til at kvittere over for arbejdsmarkedets parter for, at de har lyttet til mange forskellige udsagn om, at der ikke bør være barrierer for deltidsansættelse.

Rent faktisk viser udviklingen, at der er relativt få områder tilbage, hvor der ikke er en egentlig mulighed for at få deltidsansættelse. Udviklingen går altså i retning af, at det bliver muligt på flere og flere områder, så der er ikke noget behov for et selvstændigt initiativ. At fastsætte arbejdstidsregler og den slags forhold er en opgave, der varetages fornuftigt af arbejdsmarkedets parter i deres indbyrdes forhandlinger.

Så er der blevet spurgt, hvad begrundelsen er for, at vi lander på en 8-timers-grænse. Der er i lovforslaget anført en række begrundelser, og jeg skal nøjes med at trække følgende forhold frem:

Direktivet handler om forbud mod eller forebyggelse, kunne man sige, af diskrimination af deltidsansatte. Der kan være lovmedholdelige grunde til, at man har en timegrænse, hvis man kan give en objektiv begrundelse for det, og vi har efter en meget grundig vurdering fundet, at vi ikke kan præstere den nødvendige begrundelse for en grænse på 15 timer. Jeg behøver ikke lægge skjul på, at vi har støttet os til, at EU selv i

direktivet om ansættelsesbeviser accepterer en timegrænse på 8 som en nedre grænse, og har lagt det til grund for lovforslagets udformning.

Jeg har lyttet til ønsket om at dele lovforslaget. Jeg har fundet, det var hensigtsmæssigt med en samlet behandling, og jeg vil gerne kvittere over for hr. Knud Erik Kirkegaard for, at Det Konservative Folkeparti forstår, at på grund af opgavens hastende karakter kan man naturligvis under visse omstændigheder støtte denne konkrete måde at lave følgelovgivning på. Det synes jeg der er grund til at kvittere for.

Det blev så fulgt op med, at det er en forudsætning, at der bliver tid til en grundig dialog om fremtidige situationer. Det vil jeg også gerne kvittere for og sige, at det kan være fornuftigt, men jeg vil godt tilføje, at den måde, der nu er anvendt i denne sag, ikke nødvendigvis er retningsgivende eller præcedensdannende for, hvordan direktiver eventuelt skal følges op med følgelovgivning ved senere lejligheder. Jeg udelukker ikke, at der kan være gode spor i den måde, det er gjort på her, men vil gerne tilkendegive, at det ikke nødvendigvis er sådan, det skal gøres.

Så synes jeg også, der er grund til at fremhæve, at grunden til, at regeringen tog initiativ til at gå i gang med overvejelser om en følgelovgivning, er en henvendelse fra arbejdsmarkedets parter, der i den givne sag – og det er væsentligt at understrege: i den givne sag – har fundet det hensigtsmæssigt, at der blev lavet denne opsamlende følgelovgivning.

Så skal jeg til sidst sige til både hr. Knud Erik Kirkegaard og fru Eva Kjer Hansen, at jeg meget gerne skal oversende en redegørelse til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg om den åbenbare diskrepans, der måtte være mellem et faktisk notat fra slutningen af 1997 og den oplysning, jeg gav om, at parterne ikke var uvidende om, at timegrænsen kunne være problematisk, når det blev krævet at kunne præstere objektive grunde til at opretholde en grænse på 15 timer.

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil allerførst kvittere for tilsagnet om at få en redegørelse for, hvad der er blevet sagt til hvem. Så kan vi måske få afklaret nogle ting og også komme nærmere sagens kerne i diskussionen.

Jeg sagde allerede i min ordførertale, at jeg synes, at begrundelsen for at sænke timetallet, sådan som den er formuleret i bemærkningerne til lovforslaget, forekommer mig lidt søgt, og jeg må sige, at jeg ikke er nået til en nærmere forstå-

else af begrundelsen efter den forklaring, ministeren fremkom med her. Jeg vil gerne have at vide, hvad det er, der er sket, siden man nu pludselig i ministeriet ikke mener, man kan præstere en objektiv begrundelse for de 15 timer.

Lad mig bare citere kort fra det faktuelle notat, som vi fik i forbindelse med behandlingen af direktivet i Folketingets Europaudvalg. Der står bl.a.:

»Det er fastslået, at man godt må gøre forskel på fuldtids- og deltidsansatte, selv om det ene køn er overrepræsenteret blandt deltidsansatte, hvis forskelsbehandlingen forfølger et objektivt formål, der ikke har noget med køn at gøre. Det er samtidig fastslået, at det er en national praksis, der afgør, om der foreligger objektive grunde«.

Sådan var vurderingen i 1997, men nu forsøger ministeren at inddrage et helt andet direktiv, nemlig direktivet om ansættelsesbeviser, som stammer tilbage fra 1991, og hvor man kan finde noget om de 8 timer. Jeg kan ikke se, hvordan ministeren kan få nogen som helst sammenhæng mellem det direktiv og det lovforslag, der ligger på bordet i dag.

Direktivet om ansættelsesbeviser er fra 1991, men deltidsdirektivet er fra 1997. Hvis deltidsdirektivet skulle have nogen betydning, ville man naturligvis have indskrevet et timetal i det, men det gør man netop ikke. Man henviser til, at hvis der er en objektiv begrundelse, og hvis der er en national praksis, er det den, som skal respekteres og følges, og derfor duer den henvisning overhovedet ikke. Så var bestemmelserne selvfølgelig blevet medtaget i det nye direktiv.

Hvis ikke vi kan komme det nærmere i dag, må vi jo vende tilbage til det under udvalgsbehandlingen. Men jeg vil godt sige, at jeg synes, det er under alt kritik. Jeg synes, det virker, som om forslaget er blevet sjusket lidt hurtigt igennem, og at man ikke har prøvet at finde ud af, hvorfor denne 8-timers-grænse overhovedet er blevet foreslået.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, be-

tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 215: Forslag til lov om ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder. (Lønoplysninger).
Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 29/3 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Loven om ligelønnen er netop blevet 25 år, og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at den har fungeret på en række områder, men ikke godt nok. I Socialdemokratiet vil vi ikke finde os i, at der ikke er reel ligeløn mellem mænd og kvinder.

Det er beskæmmende, at det, i de 25 år ligelønsloven har eksisteret, har været nødvendigt at rejse en række ligelønssager, som arbejdstagerne heldigvis har vundet langt hen ad vejen. Hvem husker ikke den skelsættende dom i Danfoss-sagen for 10 år siden?

Kravet om gennemskuelig lønfastsættelse blev allerede indarbejdet i loven i 1992, men lige meget har det hjulpet. Der dukker til stadighed sager op, hvor der er problemer omkring løndannelsen mellem mænd og kvinder.

En af årsagerne er, at der i dag ikke findes et effektivt redskab til at holde øje med, om loven overholdes. Og et egentligt lønpoliti er der vel ingen, der kunne forestille sig, at vi skulle indføre.

Jeg synes, det er utroligt, at arbejdsgiverne ikke af sig selv kan finde ud af, at ligelønsloven skal overholdes, og det er endnu mere grotesk, at det er nødvendigt at lovgive yderligere på området for at sikre, at der også er reel ligeløn på arbejdsmarkedet.

I Socialdemokratiet opfatter vi dette lovforslag som en stor landvinding for lønmodtagerne, ja, faktisk to, da lovforslaget falder i to dele.

For det første bliver der udstedt et lodret forbud mod, at arbejdsgiverne i såkaldte fortrolighedsklausuler forbyder deres ansatte at tale med andre om deres løn. At det er nødvendigt at

ulovliggøre disse fortrolighedsklausuler endda med tilbagevirkende kraft er ret pinligt, men åbenbart nødvendigt. Så jeg er meget tilfreds med, at arbejdstagerne fremover kan oplyse om egne lønforhold til hvem som helst.

Anden del af forslaget skal ses i direkte forlængelse af, at det ofte har været meget svært at rejse og føre bevis i ligelønssager på grund af manglende åbenhed om lønoplysninger i virksomhederne.

Det problem håber jeg vi får løst med lovforslaget, men viser det sig, at det ikke er tilstrækkeligt, og at det ikke medfører den gennemskuelighed, som vi forventer, er Socialdemokratiet parat til at se på sagen en gang til, for vi vil, som jeg allerede har sagt én gang, ikke finde os i, at der ikke er reel ligeløn på arbejdsmarkedet.

Indholdet af anden del af forslaget er det, mange har efterlyst, nemlig effektivitetsværktøjet, det, at der er adgang til lønoplysninger.

Det pålægges arbejdsgiverne at udlevere lønoplysninger til belysning af ligelønsforhold, hvis han bliver bedt om det, og arbejdsgiveren skal stille en kønsopdelt lønstatistik for hele virksomheden til rådighed, og der skal samtidig redegøres for de relevante kriterier for lønfastsættelsen.

Det er værd at bemærke, at virksomheden skal ud med lønoplysningerne, hvad enten det er en ansat, en tillidsrepræsentant, en faglig organisation med mindst ét medlem ansat i virksomheden eller Ligestillingsnævnet, der forlanger at få dem.

Der er i nogle af de høringssvar, vi har modtaget, rejst spørgsmål om specielt Klagenævnets kompetence med links til ligestillingsloven, og det er måske forståeligt nok. Og jeg er overbevist om, at der er problemer her, så løser de sig under udvalgsbehandlingen. Socialdemokratiet er i hvert fald indstillet på at presse på, hvis der opstår problemer i den retning.

Så langt så godt, men træerne gror jo som regel ikke ind i himlen, heller ikke i dette lovforslag, hvor der er indarbejdet begrænsninger, som fritager små virksomheder med under 10 ansatte for at være omfattet af loven. Det burde ikke være nødvendigt.

Spørgsmålet om, at lønstatistikken ikke må vise oplysninger for grupper med mindre end fem medarbejdere, kan være endnu mere problematisk, og det skal der måske nok ses lidt nærmere på, i takt med at det bliver mere og mere almindeligt at indføre Ny Løn også i den